

To: ;

From: hunsor@yahoo.com

Date: Fri, 20 Mar 2015 09:13:46 +0100

Subject: [hunsor] Trianon-95 - Magyarul és angolul: A ROMÁN TÖRTÉNÉS, AKI SZERINT TRIANON NEM VOLT IGAZSÁGOS

A Cser Kiadó megjelentette Lucian Boia *Vesztesek és győztesek* című kötetét, amelyről Balogh Gábor közölt recenziót azalfahir.hu portálon. Alább közzétesszük az eredeti írást, valamint annak angol fordítását, amelyet Botos Margaret bocsátott rendelkezésünkre.

Balogh Gábor

2015. 03. 6. 20:42

A ROMÁN TÖRTÉNÉS, AKI SZERINT TRIANON NEM VOLT IGAZSÁGOS

Lucian Boia ma a legmenőbb történész nemcsak Romániában, de talán egész Európában. Legújabb könyvében egyszerre megy szembe saját hazája hamis mítoszaival, a két világháború győztesei által diktált múltszemlélettel, meg úgy általában mindennel, amit a történelemről ma gondolunk. És mindezt szakmailag hibátlanul, és kifejezetten jó, olvasmányos stílusban teszi.

A bukaresti történész nem először botránkoztatja meg a hagyományos nemzeti mitológián nevelkedett román olvasóközönséget. Két legbalhésabb munkája, a „*Történelem és mítosz a román köztudatban*”, és a „*Miért más Románia?*” magyarul is olvasható. A Cser Kiadó jóvoltából most megjelent „*Vesztesek és győztesek*”-ben még nagyobb vállalkozásba vágja fejszéjét: feje tetejéről a talpára állítani az egész huszadik századi európai történelmet. És benne persze a magyart és a románt is.

Az előző évszázad naptárilag 1900-ban, de igazából 1914-ben kezdődött, azokkal a szarajevói golyókkal, amelyek nem Ferenc Ferdinánddal és feleségével sok millió emberrel is végeztek – no, meg mindazzal, amit Európa századokon át jelentett. Boia is itt fogja meg a munka végét, helyesen érezve, hogy az első világgéssel kapcsolatban kell először rendet tenni a fejekben.

Ki, mit tudott?

Alapvető tézise, hogy a közfelfogással ellentétben a világháború egyáltalán nem volt elkerülhetetlen, és nem robbanhatott volna ki pusztán csak azért, mert Berlin és Bécs így döntött. Ehhez a többi hadviselő fél akarata is kellett. Mindenki felelős, igaz, nem azonos mértékben. Boia szerint az európai löporos hordó kanócat két állam gyűjtögetta a legszorgalmasabban: Németország és Oroszország. Bizony, bizony, Oroszország, amelyről a szerző találóan jegyzi meg, hogy a történelem ítélőszéke előtt nagy szerencsájük, hogy idő előtt kidőlték a sorból. Mivel '18-ban a háború már nélkülük fejeződött be (ráadásul a végül győztesnek bizonyuló oldalon kezdték) '14-es szerepükre jótékony homály borult. És ez a homály nem oszlik azóta sem. Holott Boia szerint

"A cári birodalom nem ám kis ártatlan országocska volt, ellenkezőleg: a legnagyobb, és egyik legkapzsisbb impérium, amelyet a modern történelem ismert."

Elmarasztalja a német történészeket, amiért 1945 után nemcsak a második, de az első világháború kirobbantásáért is önként vállaltak minden felelősséget. Azt már csak én jegyzem meg, hogy egy ennyire dilettáns vélemény csak a hitleri éra bűneiért máig tartó, szűnni nem akaró permanens bűnbánat füledt, beteg légkörében válhatott általánosan elfogadottá.

Boia szerint tény, hogy a háború egyik fő kezdeményezője Berlin volt, ám ebben semmi elítélendőt nem lát. Amit a német vezetés akkor, száz esztendeje tudhatott a világról, annak alapján ezt a háborút muszáj volt megvívni, még hozzá minél hamarabb. Mert - és itt jön a kötet talán legfontosabb gondolata! - a múlt szereplőinek döntéseit nem mai tudásunk, hanem a kortársak számára rendelkezésre álló információk alapján kell megítélni. Berlinben '14 nyarán úgy tűnt, a háború rövid és nagyon jó buli lesz. És erre minden okuk meg is volt. Fogalmuk sem lehetett róla, hogy ez a mulatság nagyon véres lesz, és a másnap évtizedekig is eltart majd.

Nem csak a románoknak volt joguk...

Ellenkező előjellel, de ugyanerre remek példa Románia belépése a háborúba. Boia sorra veszi azt, mi mindent vehetett számításba 1916-ban a bukaresti vezetés - és ennek alapján arra jut, hogy örültség volt

megtámadni a Monarchiát. Rövid távon alaposan pofára is estek a románok, a magyar bakák még Bukarestet is megjárták -, ám a történelem végül döbbenetesen kegyes volt hozzájuk. Nem hogy Erdélyt, a Partiumot és a Bánság egy részét sikerült megszerezniük, de Oroszország összeomlását és bolsevizálódását kihasználva még bezsebelték Besszarábiát is. Ezt akár még 1918 nyarán se mondta volna meg előre az égvilágon senki. Mégis ez történt, és így az országot teljesen felkészületlenül, ostoba módon háborúba rántó Ionel Brătianu ma a legnagyobb román államférfiak közt tartják számon.

És itt jön az, ami minket, magyarokat nyilván a legjobban izgat. Boia szerint a trianoni béke nem csak hatalmas mázli volt Románia számára - de komoly igazságtalanság is Magyarországgal szemben. Illetve leginkább az erdélyiekkel szemben. Nem kevés bátorság kell ahhoz, hogy valaki román történészként belegyalogoljon az 1918. december 1-jei, nemzeti ünneppé emelt, nagybetűs gyulafehérvári Nagy Nemzetgyűlés mítoszának kilencven éven át gondosan ápolt rózsakertjébe. Boia simán megteszi:

"A népakarat befolyástól mentes kinyilvánításának feltételei nem voltak a legjobbak: a román hadsereg épp megszállta Erdélyt. Ami azonban igazán szemet szúr, hogy (...) a gyulafehérvári gyűlés nem helyettesíthette a népszavazást. Elvégre nemcsak a románoknak volt joguk arra, hogy Erdély jövőjéről döntsenek, hanem a tartomány valamennyi lakosának. Az itt élők közel felét végül nem kérdezték meg arról, akar-e vagy sem Romániában élni."

És még rá is tesz egy lapáttal. Boia ugyan úgy véli, hogy ha Erdély népe legalább arról dönthetett volna, hogy teljesen beolvad Romániába, vagy autonómiát élvez, akkor a helyi románok többsége is az önrendelkezés mellett szavazott volna. A nagy nemzeti egység ugyanis hamis mítosz, az erdélyi románok inkább úgy vélték, hogy

"a balkáni Bukaresttel szemben ők képviselték Közép-Európát a román nemzetben belül. Úgy érezték, hogy civilizáltabbak, minden téren jobban teljesítenek a regáti románoknál. (...) A Regátban csupán az elit nyugatiasodott, Erdélyt a nyugati kultúra szelleme sokkal mélyebben és alaposabban átjárta."

Boia hosszasan elmélkedik azon, hogy az erdélyi románok többsége vajon valóban annyira epekedve várta-e a bukaresti "felszabadítást" az "ezeréves magyar elnyomás" alól, mint ahogyan a fősodratú román történetírás a mai napig állítja. Végül aztán ledobja az atombombát a sovinszta nemzeti mítosza:

"Az éppen létező Románia, illetve az egyenlő nemzetek könföderációjaként elképzelt Habsburg Monarchia közül az erdélyi románok valószínűleg az utóbbit választották volna. (...) Csakhogy így nem történhetett, a háború végén már csak a Romániával való egyesülés maradt."

Nyilván nem várhatjuk Lucian Boiatól, sem egyetlen román embertől sem, hogy szörnyű átkokat szórjon Trianonra, és az elmúlt gyötrelmes évszázadért mea culpázva tálcán kínálja nekünk vissza Erdélyt. Hiteltelen és gyáva gesztus lenne ez. De egy, valamikor egyszer talán megvalósuló normálisabb levegőjű Kárpát-medencéhez az ilyen bátor gondolatok kövezik ki az utat.

Lucian Boia: Vesztesek és győztesek
Cser Kiadó, Budapest
2015

http://alfahir.hu/a_roman_tortenesz_aki_szerint_trianon_nem_volt_igazsagos

Balogh Gábor

2015. 03. 6. 20:42

THE ROMANIAN HISTORIAN, ACCORDING TO WHOM TRIANON WAS UNJUST

Lucian Boia is today the most prestigious historian not only in Romania, but perhaps in all of Europe. In his newest book, in one swoop, he contradicts the false myths of his own homeland, the dictated bygone attitudes of the victors of the two world wars, and generally everything that we presently consider history. And he does this in an expert, flawless, well-written and readable style.

It is not the first time that this historian from Bucharest has scandalized the Romanian book-reading public, raised on the traditional nationalistic mythology. Two of his other books that caused an uproar: „*Történelem és mítosz a román köztudatban*” (*History and myth in Romanian common knowledge*) and „*Miért más Románia?*” (*Why is Romania different?*), have been translated into Hungarian. Thanks to the Cser Publishers, in his most recent book: “*Vesztesek és győztesek*” (*Losers and victors*), he swings his axe into an

even greater undertaking: to turn the entire history of twentieth century Europe upside-down. Including that of Hungary and Romania.

The previous century began on the calendar in 1900, but it actually began in 1914, with the bullets in Sarajevo, which not only assassinated Franz-Ferdinand and his wife, but also many millions of people – and all that which was important to Europe for hundreds of years. Boia grasps the end of the work, feeling rightly that he must first of all set things right in people's heads concerning the first world conflagration.

Who knew what?

His basic thesis is that, contrary to general belief, the World War was not unavoidable, and could not have broken out just because Berlin and Vienna decided so. For this, the will of the other side would have been necessary. Everyone was responsible, although not all to the same extent. According to Boia, two states were most anxious to light the fuses of the gunpowder in the barrels of the Europeans: Germany and Russia. Yes, Russia, about whom the writer notes that they were very lucky that they got out in time, before being brought before the judgment seat of History. Because in 1918, the war ended without them (moreover, they started out on the side of the victors) and their role in 1914 has become blurred in the mists of time. And, since that time, this mist has never dispersed. Although, according to Boia:

“The Empire of the Czar was not a small, innocent little state. On the contrary: the largest and one of the most rapacious empires, known to modern history.”

He condemns the German historians because, after 1945, not only did they voluntarily accept the responsibility for the outbreak of World War II, but also for that of World War I. I am the only one who notes that such an amateur opinion can only be held of the crimes of the Hitler era, that such a permanent remorse can only be generally accepted in an oppressive, sick atmosphere.

According to Boia, it is a fact that Berlin was one of the main initiators of the war, and he sees no reason to condemn Berlin for that. On the basis of what the German leadership knew about the world, one hundred years ago, this war had to be waged, as soon as possible. Because – and here is the most important thought in the book! – the decisions of the participants in the past should not be judged from the standpoint of the knowledge we possess today, but on the information that was available to them at that time. In Berlin, in the summer of 1914, it appeared that the war would be short, and even “a good game”. And they had every reason to go to war. They had no idea that this “game” would be very bloody, and its aftermath would last for decades.

Not only the Romanians had the right...

Conversely, but just as remarkable was Romania's entrance into the war. Boia lists all the things that the leadership in Bucharest had to take into account – and on the basis of this he concludes that it was madness to attack the Monarchy. In the short run, the Romanians fell on their faces, the Hungarian foot-soldiers were walking around in Bucharest --, and in the end History has been merciful toward them. Not only did they manage to annex Transylvania, the Partium and part of the Bánság, but when Russia collapsed and the Bolsheviks took over, they used the opportunity to take Bessarabia too. Even in the summer of 1918, nobody in the world would dare to admit this. Even so, it did happen and thus Ionel Bratianu, who stupidly took his country totally unprepared into war, is today considered to be one of the greatest Romanian statesmen.

And now comes the part that obviously interests us, Hungarians, the most. According to Boia, the Dictated Peace of Trianon was not just a huge stroke of luck for Romania, but it was a huge injustice for Hungary, especially for the Transylvanians. It takes not just a little courage for a Romanian historian to stroll into the rose-garden of the myth of the December 1, 1918, Great National Assembly of Gyulafehérvár, which has been elevated to a national holiday, and has been carefully preserved for more than ninety years. Boia does just that:

“The conditions of the Declaration, which took place without the will of the people, were not the best: the Romanian army had just occupied Transylvania. What is really conspicuous is that (...) the Assembly at Gyulafehérvár could not take the place of a referendum. For of course not only the Romanians had the right to decide on the future of Transylvania, but also the entire population of the region. About half of the people living there were not asked if they wanted to live in Romania.”

Then he piles it on. Boia believes that if the people of Transylvania had been allowed to decide whether they wanted to assimilate into Romania, or whether they wanted autonomy, the majority of the Romanians living there would have voted for self-determination. The huge national unity is also a false myth. The Transylvanian Romanians believed that:

“in contrast to the Bucharest of the Balkans, they represented Central Europe within the Romanian nation. They felt that they were more civilized, that they accomplished more in every area than the Romanians of the Regat (the old kingdom of Romania). (...) In the Regat, only the elite turned toward the West, whereas, in Transylvania, the spirit of the western culture had taken root more deeply and thoroughly.”

Boia reflects in length about how the majority of the Transylvanian Romanians had longed for the “liberation” of Bucharest, under the “thousand year Hungarian oppression”, as the majority of the Romanian historians state, even today. Finally, he drops the atom bomb on the chauvinistic national myth:

“In Romania which barely existed, the Transylvanian Romanians, given the choice between a confederation of equal national minorities and the Hapsburg Monarchy, would have chosen the latter. (...) Only this choice could not take place for, at the end of the war, the only alternative was to unite with Romania.”

Obviously we cannot expect Lucian Boia, or any other Romanian, to curse Trianon and to say a mea culpa for the atrocities of the past century, and offer to return Transylvania to us. This would be an unconvincing, weak gesture. But sometime in the future such brave thoughts might pave the way for a more normal Carpathian Basin.

Lucian Boia: Vesztesek és győztesek (Winners and Losers)
Cser Publishing, Budapest
2015

MVSZ Sajtószolgálat
8569/150320

Támogassa személyi jövedelemadójának 1%-val a Magyarok Világszövetségét!

„A Magyarok Világszövetsége jogelődjének tekinti a Kossuth Lajos, Klapka György és Teleki László által 1859-ben Párizsban életre hívott Magyar Nemzeti Igazgatóságot.” (Alapszabály)

A Magyarok Világszövetsége egy pártok és kormányok fölötti nemzeti szervezet. A Magyarok Világszövetségét 1938-ban a Magyarok Világkongresszusa hívta életre saját, állandóan működő, ügyvivő testületként. A Magyarok Világszövetsége minden magyarnak születő embert hozzá tartozónak tekint.

A 2004. december 5-i népszavazás a Magyarok Világszövetsége több, mint hét évtizedes történetének legjelentősebb nemzetstratégiai cselekedete.

A Magyarok Világszövetségének elnöke és minden tisztségviselője fizetés és tiszteletdíj nélkül végzi nemzetszolgálatát.